

Zpráva o realizaci Programu péče o bobra evropského v ČR v roce 2018

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace Programu péče (dále jen „PP“) v roce 2018. U jednotlivých opatření (označených zeleně) je kurzivou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu pro rok 2018, a v návaznosti je uvedena realizace plánovaných aktivit v tomto roce.

Realizační tým PP: Jitka Uhlíková (koordinátor PP, AOPK ČR), Aleš Vorel (FŽP ČZU), Vlastimil Kostkan (Conbios s.r.o.), Jan Šíma (MŽP)

3.1 Péče o druh

3.1.1 Administrativní opatření v jednotlivých zónách diferencované ochrany

- Opatření obecné povahy v zóně C

a) *Z hlediska administrativního pokrytí zóny C výjimkou dle § 56 z. 114/1992 Sb. pro odlov bobrů zůstává nedořešeno vydání opatření SCHKO Šumava.*

- Opatření obecné povahy v Pardubickém kraji

Koordinátor PP bude spolupracovat s KÚ Pardubického kraje na vydání opatření obecné povahy pro zónu B.

Realizace:

- Opatření obecné povahy v zóně C

Na sklonku roku 2018 či na počátku roku 2019 bude SCHKO oslovena s žádostí o vydání povolení pro odlov bobrů pro vybraná území CHKO Šumava.

- Opatření obecné povahy v Pardubickém kraji

Opatření obecné povahy bylo vydáno v dubnu tohoto roku.

3.1.2 Prevence škod

a) *Příprava dokumentace OP ŽP*

V tomto roce bude probíhat spolupráce při přípravě podkladů pro OP ŽP v rámci aktivity 4.2.4.

b) *Sjednocení přístupu k řešení škod působených bobrem evropským na rybnících*

V tomto roce bude snaha o sjednocení přístupu orgánů ochrany přírody při řešení škod působených bobry na rybnících.

Realizace:

a) V roce 2018 byla aktualizována pravidla v pokynech pro žadatele pro poskytnutí finančního příspěvku v rámci aktivity 4.2.4.

b) V roce 2018 byly zpracovány podklady o problematice výskytu bobrů na rybnících pro sjednocení postupu orgánů ochrany přírody. Tato problematika byla projednána na poradě MŽP s krajskými úřady v říjnu (2. 10.) tohoto roku.

3.1.3 Náhrada škod

V tomto roce budou vyvíjeny snahy o novelizaci vyhlášky č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech, v platném znění. Jedná se o prováděcí vyhlášku

zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, v platném znění.

Realizace:

Problematika novelizace vyhlášky č. 360/2000 Sb. byla v roce 2018 řešena pouze okrajově, zatím bez vlivu na její znění.

3.3 Monitoring

3.3.1 Mapování výskytu bobra v ČR

V tomto roce, stejně jako v letech předešlých, budou evidovány informace o výskytu bobrů získané od obyvatel, z tisku, správců toků či od pracovníků státní správy. Dále budou cíleně shromažďovány a ověřovány informace o výskytu bobrů v zóně C.

Realizace:

V průběhu roku byly shromažďovány informace o výskytu bobrů na území ČR. Dále byl monitorován výskyt bobrů v tzv. zóně C. V tomto roce byl ověřen výskyt na Lužnici a Nežárce v CHKO Třeboňsko a na Blanici u Protivína. Dále byl nahlášen jeden nový výskyt na Otavě u Petrovic u Sušice a nové teritorium na Malši u Českých Budějovic. Výskyt bobrů na posledních dvou uvedených lokalitách bude ověřen na konci roku 2018 či na počátku roku 2019.

3.3.2 Dlouhodobé sledování populací bobra evropského v EVL

V roce 2018 bude proveden monitoring EVL Morava – Chropýňský luh, EVL Strážnická Morava, EVL Soutok – Podluží, EVL Labské údolí, EVL Porta Bohemica.

Realizace:

Ve výše uvedených EVL proběhl monitoring výskytu bobra evropského. Počet teritorií zjištěných v EVL Soutok-Podluží byl odlišný, o čtvrtinu až třetinu nižší, než průměrný počet teritorií zaznamenaný v předchozích letech. Přičemž mírný úbytek počtu teritorií byl zjištěn už i minulý rok. Příčiny poklesu můžou být různé (ilegální lov, sucho, dlouhodobé osídlení). Pro zjištění pravé příčiny by byla nutná detailnější analýza, která není aktuálně plánována z důvodu absence finančních prostředků.

3.4. Výzkum

3.4.2 Vývoj a ověřování technických opatření

Testování účinnosti nátěru Wöbra

a) Na toku Rokytná u obce Rozkoš (okr. Moravské Budějovice) bude pokračovat testování účinnosti nátěru Wöbra, který byl aplikován v roce 2016.

b) V roce 2018 bude pokračovat spolupráce se ZOO Brno na přípravě a finalizaci projektu na testování vybraných opatření.

Realizace:

1. Sledování funkčnosti nátěru na toku Rokytná pokračovalo. Ošetřené dřeviny bobr dosud okusem nenarušil.

2. Ve spolupráci se ZOO Brno byl realizován projekt zaměřený na testování opatření pro snížení škod způsobených bobry. Jeho náplní bylo drénování bobří hráze u obce Krasavce (okr. Plzeň-jih), které bylo realizováno v květnu tohoto roku. Dále bylo v měsíci červnu po domluvě s Povodím Vltavy a.s. pracovníky ZOO Brno natřeno 55 dřevin nátěrem Wöbrou podél toku Střely u obce Žlutice (okr. Karlovy Vary). V srpnu pak bylo pracovníky Povodí Vltavy a. s. ošetřeno 20 dřevin na podolském nábřeží u

Veslařského ostrova. V následném období byla a bude kontrolována funkčnost těchto opatření.

3.5 Výchova a osvěta

3.5.2 Podpora informovanosti veřejnosti

a) Návštěva konfliktních míst na území ČR

Koordinátorem PP budou navštěvována místa významnějších konfliktů způsobovaných bobrem evropským. Orgánům státní správy a samosprávy budou poskytovány dostupné informace v této problematice.

b) Přednášková činnost tématicky zaměřená na bobra evropského, jeho biologii, ekologii, klíčovou funkci v mokřadních ekosystémech a na jeho Program péče.

c) Správa internetových stránek www.zachranneprogramy.cz věnovaných Programu péče o bobra evropského v ČR a stránky záchranných programů a programů péče na Facebooku.

d) Vyjádření pro média – dle potřeby

Realizace:

a) Koordinátorem PP byly v roce 2018 navštíveny konfliktní lokality výskytu předmětného druhu. Pozornost byla soustředěna na lokality, na kterých byla z důvodu konfliktního výskytu bobrů na rybnících podána žádost o jejich odlov. Jednalo se o 13 lokalit v Plzeňském a Jihomoravském kraji. V průběhu roku byla dále poskytována konzultační činnost při řešení konfliktních situací orgánům státní správy a samosprávy.

b) V průběhu roku 2018 byly uskutečněny následující přednášky o problematice bobra evropského: přednáška v Domě přírody ČSOP (Praha, 13. 6.), prezentace pro studenty na katedře Zoologie obratlovců PŘF UK (Praha, 23. 10.) Dále byla pro veřejnost, ve spolupráci s Blatským muzeem v Soběslavi, 3. listopadu zorganizována exkurze do bobřího teritoria, které se nachází u Mladé Vožice (okr. Tábor).

c) V roce 2018 byla poskytována konzultace při natáčení dokumentu o bobřím osídlení Veslařského ostrova v Praze, který je financován MHMP.

d) Do redakce časopisu Svět myslivosti byl v listopadu odeslán článek o odlovu bobrů na území ČR. Do redakce časopisu Vodní hospodářství byl v říjnu odeslán článek o problematice výskytu bobrů na rybnících.

e) V průběhu roku byly aktualizovány internetové stránky Programu péče.

f) V průběhu roku byly médiím poskytovány informace o Programu péče a problematice výskytu bobra evropského.

Ostatní aktivity mimo rámec plánovaných opatření

➤ Spolupráce se zahraničím

a) komunikace s pracovníky v zahraničí, kteří se zabývají problematikou managementu bobra na jejich území, přenos zkušeností do ČR

b) návštěva výše uvedených pracovníků

Realizace:

♦ V březnu (15. 3.) byla v Linzu, na setkání pracovníků řešících management bobra evropského v Rakousku, přednesena prezentace o managementu bobrů na území ČR. Na toto jednání navazovala červencová terénní exkurze v Tyrolsku (10. 7.), jejímž cílem bylo demonstrovat a diskutovat opatření aplikovaná v této oblasti.

- ◆ V květnu (15. 5.) byla ve Švédsku, na workshopu o bobřím managementu, přednesena prezentace o stávajícím stavu managementu předmětného druhu v ČR.
- ◆ V září (18. 9.) byla s Ing. Alešem Vorlem (ČZU Praha) na 8. mezinárodním bobřím symposiu přednesena prezentace o managementu bobrů v ČR s extrapolací na funkčnost managementu tohoto druhu ve střední Evropě.
- ◆ V listopadu (26. – 27. 11.) proběhla návštěva u jednoho ze dvou hlavních bobřích managerů Bavorska, u Horsta Schwemmera (NO Naturschutzbund Deutschland). V průběhu návštěvy byl diskutován zejména odlov bobrů na konfliktních lokalitách.
- ◆ V průběhu roku dále probíhala výměna informací o problematice managementu bobra evropského mezi koordinátorem PP a pracovníky managementu předmětného druhu v zahraničí.

➤ Různé

- Jednání na Českém rybářském svazu, z.s. o problematice bobra evropského (Praha, 30. 1.)
- Na konferenci „Rybníky 2018“ byla přednesena prezentace o konfliktním výskytu bobrů na rybnících a nutnosti aplikace preventivních opatření u nově budovaných či rekonstruovaných rybníků (Praha, 14. 6.).
- V měsíci listopadu byla řešena problematika kompenzačních opatření v souvislosti s Konceptí vodní dopravy. Jedná se o plánovanou výstavbu Plavebního stupně Děčín ve dvou lokalitách soustavy Natura 2000, ve kterých je bobr evropský předmětem ochrany.

NEDOSTATKY REALIZACE PROGRAMU PÉČE

Nedostatečná či zcela chybějící realizace je u následujících opatření:

3.1.2 Prevence škod

Chybí finanční podpora nízkonákladových opatření (např. oplocení dřevin, elektrický ohradník, drenáž bobří hráze)

3.4. Výzkum

3.4.1 Vliv bobra na krajinu a ekosystémy střední Evropy

Chybí informace z území ČR o pozitivním vlivu bobřích hrází na přítomné organismy a vodní režim. Není tak dostatek věcných argumentů, proč je přítomnost bobrů na našem území - i přes konfliktnost jejich výskytu - smysluplná.

3.4.2 Vývoj a ověřování technických opatření

U některých opatření chybí dlouhodobé zkušenosti či jakékoliv zkušenosti s jejich aplikací a hlavně účinností.

3.5 Výchova a osvěta

3.5.2 Podpora informovanosti veřejnosti

Chybí základní informovanost o druhu samotném, o jeho biologii a vlivu na ekosystémy. Dále chybí poradenství při řešení konfliktních situací.

3.5.3 Koordinace opatření Programu péče

Není vyřešen odchyt, odlov jedinců při závažných konfliktních situacích, např. při výskytu bobrů na rybnících v obcích.

